

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 242/2010-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., K., zastúpeného advokátom JUDr. Z. D., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 37 ods. 2 a 3 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b) a c) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom sp. zn. 2 T 149/2007 a jeho rozsudkom z 19. decembra 2007 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 67/2008 a jeho uznesením z 18. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. decembra 2008 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich

základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 37 ods. 2 a 3 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b) a c) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom sp. zn. 2 T 149/2007 a jeho rozsudkom z 19. decembra 2007 a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 67/2008 a jeho uznesením z 18. novembra 2008.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 149/07 z 19. decembra 2007 uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom vo výrokovvej časti označeného rozsudku. Podľa § 157 ods. 2 s použitím § 36 písm. j) a § 38 ods. 3 Trestného zákona mu bol uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere pätnásť mesiacov so skúšobnou dobou vo výmere dvoch rokov. Zároveň mu bol podľa § 61 ods. 1 a 2 Trestného zákona uložený aj trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu dvoch rokov. Proti uvedenému prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 To 67/2008 z 18. novembra 2008 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku jeho odvolanie (ako aj odvolanie podané Okresnou prokuratúrou Komárno) ako nedôvodné zamietol.

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že do konania v jeho trestnej veci pribratý znalec z odboru dopravy a dopravných nehôd nezohľadnil pri vypracovaní znaleckého posudku všetky údaje, na ktoré poukazoval, ako aj to, že znalec nedal odpovede na všetky otázky, ktoré bolo v rámci trestného konania potrebné zodpovedať. Nedostatky znaleckého posudku sťažovateľ zo svojho pohľadu v sťažnosti podrobne analyzuje dospejúc k názoru, že *„znalec Ing. B. nevzal do úvahy a znalecky neskúmal mnou vyššie uvedené dôkazy a teda ani ich nemohol vyhodnotiť a takto nemohli byť výsledky použité v tomto trestnom konaní, čo je jasným dôkazom nedostatočného dokazovania a tým nenáležitého zistenia skutkového stavu veci, následkom čoho vyhlásený rozsudok nemôže byť spravodlivý...“*.

Za porušenie princípu rovnosti strán v trestnom konaní, ako aj porušenie práva na obhajobu považuje sťažovateľ to, že jeho návrh na odročenie hlavného pojednávania z dôvodu predloženia nového znaleckého posudku bol okresným súdom zamietnutý. Preto si na vlastné náklady zabezpečil vypracovanie nového znaleckého posudku, v ktorom nový znalec „*odpovedal úplne odlišne na položené otázky, ako prvý znalec*“. Závery nového znaleckého posudku, z ktorých vyplýva, že sťažovateľ neporušil dopravné predpisy a ani nezapríčinil zrážku oboch vozidiel, sú pre sťažovateľa dôležité, pretože zásadným spôsobom ovplyvnili jeho postavenie v trestnej veci. Keďže krajský súd pri svojom rozhodovaní nevzal do úvahy aj znalecké zistenia nového znaleckého posudku a nenariadil kontrolné znalecké dokazovanie, sťažovateľ sa s jeho uznesením z 18. novembra 2008 nestotožňuje, a preto podáva túto sťažnosť.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, „*že v uznesení Krajského súdu v Nitre pod č. 3 To 67/2008 zo dňa 18. 11. 2008 a tiež v konaní pred odvolacím súdom v Nitre pod č. 3 To 67/2008 a v rozsudku Okresného súdu v Komárne pod č. k. 2 T 149/07 zo dňa 19. 12. 2007 a tiež v konaní pred prvostupňovým súdom v Komárne pod č. k. 2 T 149/07 boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa zakotvené v Ústave SR v čl. 47 ods. 2, ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3, zakotvené v Listine základných práv a slobôd v čl. 37 ods. 2, ods. 3 a čl. 40 ods. 3, zakotvené v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 6 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. b), ods. 3 písm. c) a čl. 13 a vec vrátil na ďalšie konanie, a aby bolo rozhodnuté o priznaní finančného zadosťučinenia vo výške 200.000 Sk.*“.

Sťažovateľ taktiež žiada o „*náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré trovy považuje za účelne vynaložené*“.

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd zistil, že okresnému súdu bolo 13. januára 2009 doručené dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 To 67/2008 z 18. novembra 2008. Vec bola 21. októbra 2009 predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „*najvyšší súd*“)

na rozhodnutie o dovolaní. Ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti nebolo o podanom dovolaní rozhodnuté.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľa je právne posúdenie postupu krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 3 To 67/2008 a jeho uznesením z 18. novembra 2008, ako aj konania na prvostupňovom súde z hľadiska rešpektovania označených práv sťažovateľa, v dôsledku namietaného porušenia ktorých sa domáha, ako v konaní pred ústavným súdom, tak zároveň aj podaním dovolania najvyššiemu súdu, zrušenia oboch namietaných uznesení a vrátenia veci na nové konanie. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľ podaním dovolania (v zásade totožným s argumentáciou uplatnenou v sťažnosti podanej ústavnému súdu), ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné.

Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 180/2010).

Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich uplatnením úspešný, môže predložiť – s použitím sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy – namietané porušenie tohto základného práva alebo slobody ústavnému súdu. K tomu treba

dodať, že sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy a § 1 Trestného poriadku).

Ústavný súd už vyslovil názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 145/2010, IV. ÚS 195/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 167/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 195/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54, ako aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov k obdobnému postupu, aký zvolil v okolnostiach daného prípadu sťažovateľ, t. j. k paralelnému podávaniu sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010